

- ▶ Tjenestedirektivet er vedtatt – hva nå? **Side 2**
- ▶ Krev betalt for kompetanse! Faglig kokebok. **Side 7**

Kamp for menneskeverd

FOTO: KARI-SOFIE JENSEN

Rettferdighet: Fagforbundet varsler nå kamp mot sosial dumping og for menneskeverdet. En rekke firma tar seg godt betalt for å hente utenlandske helsearbeidere til Norge.

– Vår viktigste utfordring er å sørge for at de som kommer får verdige lønns- og arbeidsforhold, sier Gerd Kristiansen.

Side 4–5

Vil hindre dødsbranner

Vi må øke satsingen på forebygging. Etter et år med alt for mange dødsbranner krever nå Fagforbundets arbeidsgruppe brann felles branntilsyn med feier, brann og elektrisitets-tilsyn.

Side 2

Fornøyd med innsatsen

Årets lokale forhandlinger er oppsummert. For første gang er det arrangert både spørreundersøkelse og evalueringskonferanse. Alt i alt er oppsummeringene bra, selv om vi sliter med å «få vår del av kaka».

Side 2

Verneombud inn i varmen

Engelig skal det settes fokus på verneombudene. Det er vedtatt at verneombudene skal inn i foreningsstyrene, det skal satses betydelig mer på opplæring. Verneombudene skal regnes med blant de tillitsvalgte ute.

Side 2

FOTO: NINA MONSEN

FOTO: KARI-SOFIE JENSEN

FOTO: KARI-SOFIE JENSEN

Mennteskeverd på tilbud

Hjerneflukt: Helsearbeidere fra tredje verden lokkes til Norge. Dermed tappes fattige land for viktig arbeidskraft og her hjemme tilbys de slavekontrakter.

– Dette er sosial dumping. Det er det ingen som helst tvil om, sier 1. nestleder Gerd Kristiansen om de mange utenlandske helsearbeiderne som må ut med store summer til firmaer som tar dem til Norge for å jobbe i kommuner og helsevesen.

De siste månedene har det kommet oppslag om private virksomheter som henter utenlandske helsearbeidere til Norge fra for eksempel Filippinene, Korea, Ukraina, Bosnia og Serbia. Selskapene er ulike. Noen opererer som reine vikarbyråer der arbeidstakerne leies ut til sykehus og kommuner, mens andre tilbyr tjenester i konkurranse med kommunale tjenester gjennom fritt brukervalg.

Bundet av gjeld

Felles for virksomhetene er at de ansatte låner penger til å komme seg til Norge, språkkurs og arbeidstillatelser. Det innebærer at de ansatte har en gjeld til arbeidsgiver på mellom 20 000 og 100 000 kroner.

– Det er ikke akseptabelt at folk sitter med gjeld til arbeidsgiver. Det innebærer at de ikke står fritt til å skifte jobb og blir rene slavekontrakter. Folk er basta og bundet til arbeidsgiver. Det er rystende at slike forhold dukker opp i offentlig sektor. Når går Fagforbundet til kamp mot disse ordningene, sier Kristiansen.

Fagforbundet til kamp

Fagforbundet har nylig sendt ut et rundskriv til alle organisasjonsledd der de ber

de tillitsvalgte kreve forhandlinger når arbeidsgiver vurderer å inngå slike avtaler. Det er en rekke krav som skal innfris, mener Fagforbundet. (Se ramme)

– Her beveger man seg i et grenseland, sier forbundsadvokat Nils Lie. Det er forbudt å ta betalt for arbeidsformidling i Norge. Mange av avtalene som blir inngått er omgåelser av disse bestemmelsene. Folk betaler for alt mulig annet, men effekten er nøyaktig den samme, de blir bundet til arbeidsgiver.

Åpnere grenser og et tydelig behov for arbeidskraft i helsevesen og eldreomsorg har ført til at ulike private virksomheter tilbyr sine tjenester til kommunene eller leier ut arbeidskraft til sykehus og kommuner. I dag er det 193 slike bedrifter registrert på nettstedet hjemmetjenester.no.

Sparer på etikken

– Vi har ikke forsket direkte på disse virksomhetene, men det er rimelig å anta at bestiller-utfører modellen der kommuner og helsevesen kjøper tjenester fra eksterne firma i stedet for å ha egne ansatte i større grad åpner for useriøse aktører. Dette kjenner vi fra byggebransjen der mange arbeidsgivere oppgir at de

mister oversikten over de mange underleverandørene. Dermed blir rom for de mest useriøse. Det er nok forholdsvis nytt at dette dukker opp i offentlig sektor, men man kan vel ikke se helt bort fra presset på å redusere kostnader i visse tilfeller kan innebære at man lettere overser den enkeltes rettigheter, sier Line Eldring, arbeidslivsforsker i FAFO.

Daglig leder i firmaet Norsk Helsepersonell AS Hildegunn Lindås har et noe annet syn på denne saken. – Vårt firma krever en symbolsk sum på 20 000 og en bindingstid på to år til oss for å formidle jobb i Norge. Vi formidler jobber til sykepleiere fra Ukraina og Korea og er et forholdsvis nytt firma. Det ville ha vært problematisk for oss å hente arbeidstakere til Norge, uten å ha noen form for binding eller avtale med oss. Da ville vi risikert at vi tapte store penger hver eneste gang, sier hun.

Hun forteller at firmaet tilbyr tariff-lønn og er heller ikke avvisende til å inngå tariffavtale.

– Som sagt er vi forholdsvis nystartet. Dersom våre ansatte velger å organisere seg, vil vi måtte vurdere å inngå tariffavtale. Så langt har vi ikke kommet ennå. Vi ser det an, sier Hildegunn Lindås.

Tillitsvalgte sier nei

De tillitsvalgte i kommuner Norsk Helsepersonell har avtale med er langt mer avmålte. På Stord har de tillitsvalgte satt foten ned. Grete Ulvershøy hovedtillitsvalgt på Stord forteller at de sa stopp.

– Vi ble spurt om det var greit at ansatte fra Norsk Helsepersonell jobbet gratis i vår kommune på en slags praksisplass for fire ukrainske sykepleiere. Vi syntes dette virket uryddig og sa nei til opplegget. Resultatet var at kommunen sa nei til firmaet. På Karmøy ble utfallet et litt annet. Der forteller hovedtillitsvalgt Venke Kvåle at kommune inngikk avtale om praksis for de fire Ukrainerne uten forhandling.

– Kommunen ringte oss og fortalte at de hadde inngått en slik avtale etter at den var inngått. Vi hadde ingen forhandlinger og har også fått oppgitt at dette gjaldt de fire personene og at kommunen dermed ville være ferdige med samarbeidet med Norsk Helsepersonell. Vi valgte å ikke lage bråk, sier Venke Kvåle som legger til at de tillitsvalgte vil gjøre en større gjennomgang av kommunens avtaler med private firma i tråd med forbundets anbefalinger.

GEIRMUND JØR | geirmund.jor@fagforbundet.no

Ettergav 900 000 kroner

Det var mye medieoppmerksomhet rundt virksomhetene til firmaet ASOR i Dagsavisen. Det ble avslørt at ansatte betalte opptil 50 000 kroner for å jobbe i Norge.

Mediedebatten førte til at ASOR frafalt krav overfor 18 medarbeidere på i alt 900 000 kroner. På Dagsavisens hjemmesider kunne man lese 171 innlegg om ASOR. Her er noen smaksprøver:

I am one of the recruit of ASOR. Honestly speaking, i paid 240,000 pesos in the Phil through his brother Puddi for the books, plane ticket and norskkurs... plus another 30 oookr payable here in norway.

Skrevet av «Star»

Til Nina , You og de som sa at de ikke betaler en eneste krone til ASOR/ Rizalina ...Oh Cmon, dere er enten veldig heldig eller er i stage of denial .Rizalina er en forretningsdame. og « not a simple woman with a simple dream». Alle vet jo at alle betaler.

Skrevet av «Carlito».

ASOR is not an illegal recruiting agency. Instead the authorities should investigate SPASCAN who keep on recruiting nurses from the Philippines. They ask for a big amount of money for the placement fee. But there's really no assurance of getting a job in Norway. One person already went home because her life just became miserable in Norway after paying that placement fee and she was even the one who paid for the airfare. This is the one which we have to focus into instead. THIS IS PURELY ILLEGAL RECRUITMENT!

Skrevet av signaturen «Stop».

Kamp mot sosial dumping

Fagforbundet har sendt ut en veiledning til de tillitsvalgte med anbefalinger for hvordan vi kan gripe an kampen mot sosial dumping. Sosial dumping er mer enn luselønn.

På arbeidstilsynets hjemmesider bruker de følgende definisjon av sosial dumping:

Med sosial dumping menes særlig at utenlandske arbeidstakere som utfører arbeid i Norge får vesentlig dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn norske arbeidstakere. Begrepet er altså ikke begrenset til spørsmål om lavere lønn for samme type arbeid. Det er også sosial dumping dersom utenlandske arbeidstakere gis vesentlig dårligere arbeidsvilkår for øvrig, for eksempel i form av belastende arbeidstidsordninger, manglende sikkerhetsopplæring, dårlig ivaretagelse av arbeidstakernes sikkerhet under utførelsen av arbeidet m.m. (www.arbeidstilsynet.no/stoppsozial-dumping).

Arbeidsgiver er forpliktet til å drøfte eventuell innleie/engasjement/ansettelse medvirksomhetens tillitsvalgte. Det vises her til drøftingsbestemmelsene i Arbeidsmiljølovens kap. 8 og hovedavtalenes generelle drøftingsbestemmelser.

En eventuell avtale bør være behandlet av arbeidsmiljøutvalget og for kommunesektorens vedkommende av administrasjonsutvalget,

jf. kommunelovens § 25. Tillitsvalgte bør i et tilfelle som det foreliggende avkreve av arbeidsgiver en gjennomgang og redegjørelse av følgende hovedpunkter:

- Forholdet til Hovedtariffavtalenes/Overenskomstenes bestemmelser vedrørende tilsetning.
- Arbeidstidsbestemmelser i AML kap. 10 samt Hovedtariffavtalenes/Overenskomstenes bestemmelser om arbeidstid.
- AML § 14-9, jf § 14-11 – Midlertidig tilsetning.
- AML § 14-12 Innleie fra virksomheter som har til formål å drive utleie.
- Arbeidsmarkedlovens kap. 8 – Privat arbeidsformidling og utleie av arbeidstakere.
- Helsepersonelloven, bl.a. kap. 4, 9 og 10.
- Utlendingslovens kap. 2 – Arbeid, opphold og bosetting m.m.
- Forholdet til ILO-konvensjon nr. 94
- Avklaring i forhold til regelverket om offentlige anskaffelser.

God avtale: Fagforbundets Mette Nord, med forbundssekretær Lise Solvang (tv) og organisasjonsleder Kirsti Madal viser fra et godt produkt.

Samarbeid ved oppsplitting av virksomhet

Fagforbundet og Norsk Arbeidsmandsforbund har inngått en samarbeidsavtale for å sikre medlemmene ved arbeidsgivers oppsplitting og privatisering av virksomhet.

– De to forbunda har hatt en konstruktiv dialog og medlemmenes beste har vært i fokus i dette arbeidet, sier Mette Nord i forbundstyrets arbeidsutvalg, som skreiv under samarbeidsavtalen på vegne av Fagforbundet.

Konstruktivt

I avtalen har Arbeidsmandsforbundet og Fagforbundet lagt opp rutiner som gir mulighet for et godt samarbeid mellom de tillitsvalgte på alle nivå. Utgangspunktet for avtalen er konsekvensene for det enkelte medlem når arbeidsgiver splitter opp og privatiserer virksomhet. Medlemmene kommer i et dilemma når arbeidsgiver plutselig er medlem av en arbeidsgiverorganisasjon som deres fagforbund ikke har tariffavtale med.

– Vi har laga rutiner for hvordan vi skal gå fram når en offentlig eid virksomhet melder seg inn i Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), innen et område der Arbeidsmandsforbundet har avtalerett, forteller Nord. Hun forteller også liknende rutiner er på plass der kommuner og fylkeskommuner setter tjenester, f. eks renhold, ut til private virksomheter som Arbeidsmandsforbundet har organisasjons- og avtalerett med.

– Nå er det viktig at denne avtalen tas i bruk i alle ledd i forbundet, slik at når medlemmene våre har et hjelpemiddel når de står oppe i situasjoner med oppsplitting og anbuds utsettelse, avslutter Mette Nord.

RANDI TEVIK | randi.tevik@fagforbundet.no

Manifest mot Mobbing

I februar blir et nytt Manifest mot Mobbing undertegna. Manifestet har eksistert siden 2002. Nå har Fagforbundet kommet med som avtalepart.

Det første Manifest mot Mobbing ble undertegnet av KS, Utdanningsforbundet, Foreldreutvalget for grunnskolen, barneombudet og regjeringa Bondevik. Manifestet skal forankre og sikre arbeidet arbeidet for et godt fysisk og psykososialt miljø for alle barn og unge i barnehagen, på skolen, i SFO og i organiserte fritidsaktiviteter. Regjeringa Stoltenberg forplikta seg i august 2006 til å videreføre arbeidet.

Rådgiver i Fagforbundet, Trygve ble undertegnet av KS, Utdanningsforbundet, Foreldreutvalget for grunnskolen, barneombudet og regjeringa Bondevik. Manifestet skal forankre og sikre arbeidet arbeidet for et godt fysisk og psykososialt miljø for alle barn og unge i barnehagen, på skolen, i SFO og i organiserte fritidsaktiviteter. Regjeringa Stoltenberg forplikta seg i august 2006 til å videreføre arbeidet.

Manifestet skal gjelde for årene 2009 og 2010, og inneholder konkrete tiltak som partene forplikter seg til å jobbe med.

Ansvarlige voksne

Manifestpartene har ett felles mål: Nulltoleranse mot mobbing. De retter særlig oppmerksomhet mot de voksnes ansvar i barnehage, skole, hjem og fritidsmiljø.

ELLISIV SOLSKINNBAKK SELNES | ellisiv.solskinbak.selnes@fagforbundet.no

FAGFORBUNDET

UTGIVER: Fagforbundet

ANSVARLIG REDAKTØR: tone.zander@fagforbundet.no

FAGREDAKTØR: geirmund.jor@fagforbundet.no

I REDAKSJONEN: randi.tevik@fagforbundet.no

nina.monsen@fagforbundet.no

kari-sofie.jenssen@fagforbundet.no

LAYOUT: kjell.olufsen@fagforbundet.no

berit.paulsen@fagforbundet.no

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 13. januar 2009

OPPLAG: 18 500

TRYKK: Aktietrykkeriet

FOTO: FAGFORBUNDET FINNMARK

Bjarne Tapio

Leder og hovedtillitsvalgt i Fagforbundet Karasjok, Bjarne Tapio gleder seg også over at forbundet vokser – og over at han vant vervekonkurransen som seksjonene i Finnmark har hatt. Bjarne er en av de mange som gjennom den jobben han gjør, bidrar til at Fagforbundet vokser.

Verving og medlemspleie er to av de viktigste arbeidsoppgavene i Fagforbundet. Flere medlemmer betyr mer makt og mer innflytelse i samfunnet, både lokalt og sentralt. Derfor er det viktig at tillitsvalgtapparatet har en god strategi for verving. Dette vet Bjarne Tapio fra Karasjok. Som leder og hovedtillitsvalgt i Karasjok, ser han betydningen av å representere en forening som har innflytelse på politiske vedtak og avgjørelser som fattes i lokalsamfun-

net. Alle bør med, mener Bjarne. Verveblokk har han med overalt hvor han ferdes rundt om i kommunen som ambulerende vaktmester.

Fagforbundet Karasjok hadde ved årsskiftet 2007/08 omtrent 100 medlemmer. Etter en formidabel verveinnsats fra tillitsvalgte og medlemmer i lokalforeninga har Fagforbundet Karasjok i 2008 økt medlemstallet med fantas-

tiske 65 medlemmer. Og det i en kommune med bare 2 700 innbyggere. Det er en innsats det står stor respekt av – og mye av æren skal

leder og hovedtillitsvalgt Bjarne Tapio ha. Da seksjonene i Fagforbundet Finnmark i høst utlyste vervekonkurransen var ikke Bjarne sen om å melde seg på.

Bjarne er en av de mange som gjennom den jobben han gjør, bidrar til at Fagforbundet vokser.

oss aktuell tillitsvalgt

oss@fagforbundet.no

Blir flere: I desember ble målet om over 200 000 yrkesaktive medlemmer i Fagforbundet nådd. De gode nyhetene om økt oppslutningen har kommet jevnt og trutt i 2008, og gladmeldingene tas imot med begeistring hos den politiske ledelsen sentralt.

På de få ukene konkurransen varte hadde han vervet seks nye medlemmer, og det holdt til at han gikk seirende ut av konkurransen hvor premien var et reise-gavekort til en verdi av fem tusen kroner. Premien til «superververen» i nord ble overrakt på et felles styremøte for alle seksjonene i Finnmark.

Før overrekkelsen ga Bjarne forsamlingen mange gode tips om hvordan man kan gå fram for å verve medlemmer. Han vektla viktigheten av å følge opp medlemmene på en skikkelig måte etter at de har sagt ja til å bli en del av fellesskapet.

Gratulerer med en velfortjent premie, og lykke til i det framtidige arbeidet med verveblokk under armen.

RANDI TEVIK | randi.tevik@fagforbundet.no

oss kurs & konferanser

Uke 4 – Konferanse om «Varsling» i Buskerud

Seksjonene i Fagforbundet Buskerud arrangerer dagskonferanse om varsling på Tyrifjord Hotell 22. januar 2009.

Innledere er advokater fra advokatfirmaet G partner AS og Per Yngve Monsen (varsler i Siemens vs Forsvaret)

Konferansen tar for seg blant annet bakgrunn, innhold og konsekvenser av regler i Arbeidsmiljøloven om varsling, hvordan kan og bør det varsles, tillitsvalgte og varsling og synspunkter for og imot varsling. Er varsling i enkelte bransjer mer aktuelt enn i andre?

Det vil bli orientert om gjennomgang av e-post og forslag til nye forskrifter.

Det blir paneldebatt som avslutning.

Uke 5 – Seminar for personell som jobber med grøfter

Fagforbundet Buskerud, Seksjon samferdsel og teknisk og Fagforbundet Nore og Uvdal, Rollag og Flesberg arrangerer kurs for personell som jobber med grøfter. Kurset holdes på Rødberg hotell 28. januar 2009 fra kl 12:00 – 14:45 med servering av middag etter seminarets slutt.

Blant innholdet er forskrift 151, graving, avstiving av grøfter, grøfteplan, risikoanalyse og planlegge en grøftejobb. Seminaret ledes av regionalt verneombud, Lars Tveiten

Uke 6

Fagforbundet Møre og Romsdal avholder informasjonsmøte innenfor PBL området (private barnehager) den 3. februar 2009 på Quality Alexandra Hotell i Molde, kl. 1015-1600.

Fagforbundet inviterer medlemmer/tillitsvalgte som er ansatt i private barnehager. Uorganiserte som ønsker å møte Fagforbundet er hjertelig velkommen til uforpliktende oppmøte.

Rådgiver Bjørn Holmli fra Kompetansesenteret i Trondheim orienterer om PBL-overenskomst og ny overenskomst tilpassa andre private barnehager. Andre punkter på programmet er medisin håndtering i barnehage, oppbevaring og regler, yrkesretta tiltak, fagbrev barne- og ungdomsarbeider, nye praksisregler ifølge Kunnskapsløftet og seksjonsarbeid. Seksjonsleder for SKKO, Jorunn Silseth, orientere om Fagforbundets stipendordning.

Uke 13 – Brannkonferansen 2009 i Bergen

Fagforbundets Brannkonferanse 2009 er lagt til Bergen 24.-25. mars. Konferansen byr på et svært spennende og variert program. Konferansen starter den 24. mars og detaljert program vil bli presentert i løpet av januar 2009.

oss redaksjonen

oss@fagforbundet.no

Send oss en e-post og si din mening og kom med tips!

OSS NYTT OM NAVNA | oss@fagforbundet.no

BJØRG IVERSEN er valgt til første leder for nyetablerte Fagforbundet Smaalenene avd. 129. Foreninga har totalt 1200 medlemmer, 800 av disse yrkesaktive. Den nye lederen kommer fra Spydeberg. Vi ønsker Bjørg lykke til og ser fram til stor aktivitet i den nye fagforeninga.

STIG ERIK ØYUM er valgt som ny leder for Fagforbundet Søgne. Han ble valgt på årsmøtet i desember i fjor og er 30 år gammel. Han jobber til daglig som arealplanlegger i Søgne kommune. Øyum har vært medlem i Fagforbundet siden 2005, først i Fagforbundet Meløy, før han flyttet til Søgne i februar 2007.

FAGFORBUNDET AUSTEVOLL har fått ny plasstillitsvalgt i Bekkjarvik maritime barnehage, Line Stenevik. Barnehagen har i flere år vært uten tillitsvalgt og fagforeninga er glad for at Line har tatt vervet og ønsker henne lykke til. Foreninga lover å være til støtte og hjelp og håper at Fagforbundet får i havn en tariffav-

tale med Trygge barnehager. Når den er på plass skal Line få nødvendig skolering i tariffavtalen.

NINA MONSEN er tilsatt i et vikariat som informasjonsrådgiver i Fagforbundet. Nina skal særlig jobbe med Oss tillitsvalgte og kommer nok til å bli godt kjent blant leserne. Nina kommer fra informasjonsjobb i den statlige stiftelsen Norfund, og har i tillegg bred internasjonal erfaring.

HILDUR GJERDE har fått Kongens fortjenestemedalje for sin dyktighet og sitt gløden- de engasjement som hjelpepleier ved Avdeling for akuttpsykiatri på Ullevål sykehus gjennom 43 år. Gjerde har i mange år vært divisjonstillitsvalgt for Fagforbundet og politisk aktiv for SV i hjemkommunen sin, Enebakk.

Foto: Vesterålen Blad

STIG ØVERÅS er ny hovedtillitsvalgt i Fagforbundet

Vestby (avd. 421). Etter 14 år som hovedtillitsvalgt gikk Eva Becker av 12.12.08.

TORILL HERØ ble medlem nr. 30 000 i Hordaland.

Torill er trafikkplanlegger på Haukeland Universitetssykehus og SKA-medlem i Fagforbundet Helse Bergen.

Her er Torill med blomster omkranset av Frøydis M. Nilsen og Knut Inge Olsen fra Fagforbundet Helse Bergen, samt fylkesleder Roger Heimli og SKA-leder Haldis W. Revheim.

